

Tik pred Temenom najbrž nismo našli najlažjega prehoda. Šele doma sem v vodniku prebral: »Ko te od rešilne trave loči še kakih 50 metrov, se zgoraj odpre žleb. V lahkem plezanju se vzpneš skozenj in si oddahneš na zelenem fotelju nad Temenom.« Mi pa smo prilezli na Teme na zadnjem delu skoraj vodoravno, nobenega žleba nismo videli, verjetno smo ga zgrešili. V tisti prečnici smo našli celo pravi klin, takega, ki ga uporabljajo alpinisti. Da bi se tam navezali, je bilo nemogoče; še stati se pošteno ni dalo. Le kako bi lahko v taki strmini snel nahrbtnik in vzel iz njega vrvi! Pa tudi nesmiselno je bilo, saj je bil klin čisto na koncu težav; verjetno so ga zabili tisti, ki so šli v obratni smeri. Ko smo prišli čez, smo bili seveda vsi pametni: prej bi se morali navezati...

Na Temenu sem spet izrekel misel: »Lepo je, da so na svetu taki kraji!« Saj vem, prijatelji pravijo, da to prevečkrat rečem. Ampak sam zase prav dobro vem, da prav veliko takih krajev ni, na prste ene roke bi jih lahko naštel. Teme ima podobo odskočne mize, nalet je pobočje Rjavine, doskočišče pa strmine nad Krmo. Razgledi so enkratni, še vreme nam je šlo na roko, oblaki niso delali nobenih skrivalnic. Na travnatem pobočju si lahko oddahneš, težave so mimo.

DA, ZARES, TO JE TISTO!

Še nikoli nisem tako kot tam na Temenu, ko sem ležal in mižal počival, zares razumel Pavčkovo misel: »Stišana zvočnost sozvočja neba in zemlje polni prostor.«

Spustimo se do ostankov bombnika iz druge svetovne vojne. Čeprav je od nesreče minilo že več kot petdeset let, melišče vsako leto na novo izvrže tisto, kar ne spada na goro: aluminij, železo, gumo...

Zaradi strahu pred rušjem nismo šli skozi Kravjo dolino, ampak smo zavili navzgor pod Rjavino do markirane poti. Markacijam smo ušli po bližnjici skozi Travno dolino. Najbolj se je seveda vlekel zadnji del poti: Veliko Polje, Malo Polje, Pri debeli bukvi (ki je ni več). Obujali smo spomine na turno smuko. Spomladi, konec aprila ali v začetku maja, presmučaš ta »dolgočasni« del v nekaj minutah.

Pogled nam je ves čas uhajal levo navzgor, da bi ugleдали tisti del poti do Luknje do Temena. Vedeli smo, da smo na dobršem delu tega odseka videli travnike v Krmi, torej moramo tudi od spodaj navzgor prepoznati Teme. Ni šlo, ugotovili smo samo, kje je Luknja Peč in katera grapa je tista, ki vodi s Temena navzdol. Nič zato, če bomo hoteli obujati spomine na danes prehojeno pot, bomo šli na grebene od Tošca preko Draških vrhov do Debele peči. Od tam bo naša pot kot na dlani.

Mogoče pa sem prvi odstavek napisal preveč dramatično, saj sem na celotni turi res užival. In to ne samo v razgledih. Danes, ko doživetja tega dne gledam iz razdalje časa in prostora, vem, da je tura okrog Luknja Peči eden od vrhuncev mojega iskanja in blodenja po gorskih brezpotjih. Resda postajajo podrobnosti v spominu sčasoma rahlo zabrisane in težavnosti izgubijo ostrino, ampak vedno bom rekel: »To, to je tisto!«

iz planinske literature

Vsa slovenska jezera

Na ozemlju Slovenije je okrog 1300 stoječih vod naravnega ali umetnega izvora, poimenovanih z jezeri, bajerji, ribniki, kalami in lokvami. So nadvse dragocen del naše skupne naravne dediščine. Jezera imajo svoj nastanek – rojstvo, s staranjem pa se zasipavajo, preidejo v močvirje, nato v barja in navsezadnje lahko izginejo. Dokler živijo, bi morali ohranjati njihovo čistočo, kar je pogoj za zdravo življenje živih bitij v njihovih okoljih.

Knjiga Vsa slovenska jezera, za katero je prispeval besedilo in tudi večino fotografij Peter Firbas, je leksikon slovenskih stoječih voda. V uvodu so opisani različni tipi jezer. Med naravnimi jezери so opisana ledeniška jezera v alpskem svetu, presihajoča v dinarskem in sredozemskem svetu ter rečna v panonskem svetu. Med umetnimi

Krn v zrcalu Krnskega jezera

Foto: Ciril Velkovrh

jezeri, ki jih je ustvaril človek in jih preuredil za svoje potrebe, pa so industrijska, bagerska, kmetijska in turistična jezera. Vsa našeta jezera so narisana tudi na priloženem zemljevidu, ki ga je izdelal Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Knjiga je eden od zadnjih velikih dosežkov na področju založništva DZS, d.d., saj se je ta založ-

niška hiša po več kot petih desetletjih delovanja odločila, da bo to delo prenehala. Škoda, tudi zato, ker se je poslovila z izjemno lepim in obsežnim delom, ki bi sicer sodilo v čas največjega razcveta podjetja. To dokazujejo tudi lepe fotografije in všečna notranja oprema knjige.

Jezera so v knjigi navedena po abecedi njihovih imen, med katerimi so bila nekatera ob pripravi rokopisa za to delo prvič poimenovana. Pri vsakem jezeru so navedeni zgodovinski podatki od njegovega nastanka naprej, splošni podatki o njih pa so ali splošno znani, izmerjeni ali pa samo ocenjeni. To nikakor ne zmanjšuje vrednosti leksikona, saj bi bila pri posameznih posegih v naravi na območju enega ali drugega »jezera« nujno potrebna kontrola, kar je isto kot ponovna izmera vseh dimenzij.

Za konec naj se še enkrat ustavimo ob fotografijah, ki so enkratna dokumentacija bogate naravne dediščine. Jezera in njegove vodne površine bi ne mogli fotografirati kot objekt (hišo), samo v predpisanim

okvirju. Nehote ali pa še bolj verjetno hoté je vodna površina fotografirana v ožjem ali širšem naravnem okolju, pogosto s čudovitimi predeli slovenske pokrajine.

Ciril Velkovrh

društvene novice

Pet let PD Hakl iz Svete Trojice v Slovenskih goricah

Najmlajše, zagotovo pa eno izmed najaktivnejših planinskih društev v MDO Pomurja, je zadnje dni aprila praznovalo svojo prvo petletnico uspešnega delovanja. Društvo so ustanovili trije ljubitelji planin, zanesenjaki, ki se jim je ozka usmerjenost posameznih vodstev bližnjih planinskih društev med lastne krajevne plotove zdela nesmiselna in tuja, še posebej pri vključevanju mlajših ljudi. 27. aprila leta 1996 je bil rojstni dan društva z zanimivim in nenavadnim imenom Hakl (**Herič, Kuster, Lipič**, dodana črka A

pa daje uporaben pomen besedi v tem delu Slovenskih goric.)

Jubilejno slovesnost so združili z načrtovanim pohodom po delu Pomurske planinske poti (skupno presega 200 km), ki s svojimi slabimi 50 km poteka tudi po lenarški občini, za vzdrževanje in urejanje pa si jo delijo s PD Lenart. To pot so se namenili prehoditi po delu, ki jo urejuje in vzdržuje PD Lenart med naseljem Sv. Ana in Zavrhom, vendar z delno spremembo zaradi slabega stanja dela poti.

Na slovesnosti ob jubileju, ki je potekala na kontrolni točki 14 C pri Trojiškem jezeru, se je po pohodu zbralo preko 120 planincev in gostov, ki so bili deležni bogatega kulturnega programa ob razvitju društvenega prapora in predstavitvi Zbornika, ki ga je ob tej priložnosti izdalo društvo. V njem je zapisana – sicer na kratko, a dovolj bogato in verodostojno – kratka zgodovina od nastanka društva do vseh doseženih uspehov zadnjih pet let. Na slovesnosti so podelili tudi bronaste častne znake PZS za petletno uspešno delo. Znake so prejeli predsednik društva **Dragotin Kuster**, tajnik društva **Drago Lipič**, blagajnik društva **Janez Herič** kot ustanovitelji in pobudniki novega društva ter dolgoletna aktivna mentorica mladih planincev na osnovni šoli Cerkvjenjak ter društvena planinska vodnica **Tončka Divjak** in **Drago Rokavec**, član upravnega

odbora društva. Častne znake je v imenu PZS podelil predsednik MDO Pomurja **Jože Ružič**. Prijetno druženje pomurskih planincev se je zavleklo pozno v večerne ure. Vreme za to je bilo več kot ugodno.

Društvo se lahko pohvali s podatkom, ki za marsikatero PD v Sloveniji pomeni že več let resen problem. V letu 2000 so v skupnem številu članstva – vpisanih je bilo 309 – zabeležili 119 članov kategorije C, od tega 78 članov osnovnošolske in predšolske mladine. Ta podatek potrjuje pravilno odločitev od ustanovitve društva dalje, da je potrebno imeti v društvu mladinski odbor, ki s svojo aktivno vlogo po šolah nenehno skrbi za promocijo planinstva in navezovanje mladih na naravo. Sicer pa jim članstvo kljub temu, da v neposredni bližini že več kot 25 let deluje PD Lenart, od ustanovitve dalje, ko so začeli z 63 člani, nenehno strmo narašča. Za leto 2001 predvidevajo, da jih bo okoli 350, kar pa je za ta »ravninski« planinski svet zavidanja vredna številka. V petih letih so tudi na področju izobraževanja kadrov, predvsem vodniškega, dosegli pomembne uspehe. S 17 licenčnimi planinskimi vodniki A, B, D kategorije so v MDO Pomurje na prvem mestu, z 18-odstotnim deležem vodnika na člana pa zagotovo tudi v društvih PZS na visokem mestu. V petih letih so v društveni statistiki našli preko 2410 udeležencev društvenih pohodov v gore.

Jeseni

ALEŠ TACER

*Jeseni
macesen
krvavo žari
in listje
na bukvah
rumeno bleđi...*

*Pripravlja
se gora
na zimski oklep,
megla
nizko sili
v doline zatrep...*

*Umirja
narava
poletja utrip.
Že daleč tam
vstaja
pomladi nov svit...*

PD Hakl iz Svete Trojice je praznoval društveno petletnico.